

Utbildningsplan för kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare

Programmets namn: Kompletterande pedagogisk utbildning

Antal högskolepoäng: 90

Nivå: Avancerad

Programkod: LAKPU 3Ä79, LAKPUGYLÄ, LGKPU, LAKPN LIMU

Fastställd: 2014-09-01

Reviderad: 2015-03-13

Programbeskrivning

Den kompletterande pedagogiska utbildningen som ges vid Högskolan Kristianstad och Lunds universitet syftar till att komplettera tidigare tillägnade ämneskunskaper i särskilt utvalda undervisningsämnen i årskurs 7-9 i grund- och/eller gymnasieskolan eller motsvarande nivåer i vuxenutbildningen för att studenten ska kunna avlägga ämneslärarexamen enligt bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100). De särskilt utvalda undervisningsämnena är för närvarande: svenska, engelska, moderna språk, svenska som andra språk, matematik, fysik, kemi, biologi, naturkunskap, teknik och musik. Utbildningen har två inriktningar; en mot undervisning i grundskolans årskurs 7-9 och en annan mot undervisning i gymnasieskolan.

Utbildningen förutsätter att studenterna redan har tillägnat sig goda ämneskunskaper, kunskaper som säkras i en särskild antagningsprocess. De ämnesdidaktiska inslagen i samtliga kursplaner fungerar som anknytningspunkt mellan ämneskunskaper och yrkesroll. Det gör även den ämnesanknutna verksamhetsförlagda utbildningen och de kurser i den utbildningsvetenskapliga kärnan som är inriktningsspecifika. Studentens progression i yrkesrollen beskrivs i kursplanerna för verksamhetsförlagd utbildning som en utveckling från grundläggande kunskaper och färdigheter till studentens förmåga att ta ansvar för samtliga uppgifter som ingår i läraruppdraget och sin egen fortsatta utveckling i yrket.

Övergripande utbildningsmål

De övergripande utbildningsmålen är att studenten efter genomgången utbildning kan uppvisa:

- goda ämnesdidaktiska och pedagogiska kunskaper och färdigheter för att kunna verka som lärare;
- ett genomtänkt förhållningssätt till ungas och vuxnas lärande som möjliggör ett konstruktivt ledarskap;
- kunskap och förmåga att verka i en internationell miljö; och
- en gedigen grund till en fortsatt professionell utveckling i läraryrkets alla delar.

Examensmål

Högskoleförordningens examensbeskrivning avseende ämneslärarexamen (HF 1993:100, bil 2, SFS 2010:541) anger följande mål:

Mål

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet. För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i årskurs 7-9 och gymnasieskola förutsätts studenten i sina tidigare ämnesstudier ha visat sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen ska studenten kunna:

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för den verksamhet utbildningen avser och visa kännedom om vuxnas lärande;
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen;
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser;
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap;
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia.; och:
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdigheter och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten kunna:

- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser;
- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas;
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik;
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling;

- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling;
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov;
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare;
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna;
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever;
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten;
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten; och:
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, samt visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten kunna:

- visa självkännedom och empatisk förmåga;
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare;
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling; och:
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Självständigt arbete (examensarbete)

För ämneslärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 hp eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 hp i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen.

Utöver de i högskoleförordningen angivna målen ska följande lokala mål gälla.

Lokala mål

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen ska studenten:

- kunna visa kunskap om skolans organisation och styrning i några icke-svenska utbildningssystem;
- kunna visa kunskap om skolämnets historia och status i Sverige och i några andra länder;
- kunna visa kunskap och förståelse av lärares arbete, villkoren för lärares arbete och krav på samverkan som läraryrket kräver i Sverige och i några andra länder;
- visa förståelse av ett internationellt och mångkulturellt perspektiv på kunskap och pedagogisk verksamhet; och:
- kunna visa kunskap om forsknings- och utvecklingsarbete som riktar sig mot utbildningssystemet, lärandet, ämnet och undervisningen.

Färdighet och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten:

- kunna utvärdera och följa upp arbetet och undervisningen i dialog med avnämarna och bidra till verksamhetens utveckling;
- kunna undervisa på såväl svenska och i förekommande fall engelska samt ytterligare för ämnesinriktningen eventuellt relevant språk; och:
- kunna förstå och konstruktivt samspela med internationella och mångkulturella avnämare.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten:

- kunna visa ett professionellt förhållningssätt i arbetslivet och arbetsanknutna sociala relationer;
- kunna reflektera kring genus, etnicitet och mångfald i den kommande yrkesrollen; och:
- kunna visa förmåga att ge och ta emot respons på samt reflektera över sin VFU (verksamhetsförlagda utbildning).

Innehåll och upplägg

Den kompletterande pedagogiska utbildningen vid Högskolan Kristianstad och Lunds universitet innehåller 60 hp utbildningsvetenskapliga kärnkurser och 30 hp verksamhetsförlagd utbildning. Inom ramen för de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna ges utrymme för ämnesdidaktiska studier i ämnen kopplade till den enskilde studentens ämneskunskaper.

Studenten ska utveckla kompetenser i god ämneslärarverksamhet och ska kunna hantera arbetsuppgifter på ett tillförlitligt och effektivt sätt. Studenten skall även tränas i kompetenser som rör reflektion och problemlösning för att kritiskt kunna analysera och konstruktivt kunna utveckla ämnesundervisningen. Utvecklingen av dessa kompetenser sker inom såväl de på campus som verksamhetsförlagda delarna av utbildningen.

Utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp)

Kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan anknyter till den kommande yrkesutövningen som ämneslärare i grundskolans årskurs 7-9 eller gymnasieskolan och omfattar följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna;
- läroplansteori och didaktik;
- ämnesdidaktik;
- vetenskapsteori och forskningsmetodik;
- utveckling, lärande och specialpedagogik;
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap;
- bedömning och betygsättning; och:
- utvärderings- och utvecklingsarbete.

Studierna i de utbildningsvetenskapliga ämnena bedrivs inom ramen för tre kurser. Dessa kurser har särskilt utformats och placerats in med tanke på inriktningar och ämneskombinationer, mål, innehåll, arbetsformer och progression samt som ett stödande, utvidgande och kvalificerande komplement till de ämnesteoritiska och ämnesdidaktiska verksamhetsförlagda delarna av utbildningen. Tanken är att studenten genom studier inom denna del av utbildningen ska tillägna sig och utveckla sådana kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som behövs för att efter genomförd utbildning, aktivt kunna bidra till ämneslärarprofessionens fortsatta utveckling.

Verksamhetsförlagd utbildning (30 hp)

Den verksamhetsförlagda utbildningen omfattar 30 hp och består av forskningsanknuten och handledd verksamhetsförlagd utbildning på arbetsplatser i Sverige eller utomlands. För att studenten ska komma i kontakt med olika delar av skolåret och för att kunna bereda studenten en relevant placering är momenten i verksamhetsförlagd utbildning spridda över skolåret. För att studenten ska ges en konkret koppling mellan tidigare ämnesstudier och övriga moment i lärarutbildningen är den verksamhetsförlagda utbildningen kopplad till studentens ämne/ämnena. Introduktion, platsbesök och uppföljning av den verksamhetsförlagda utbildningen har därmed en ämnesdidaktisk koppling. Progressionen i den verksamhetsförlagda utbildningen beskrivs som en utveckling från grundläggande kunskaper och färdigheter till studentens förmåga att ta ansvar för samtliga uppgifter som ingår i läraruppdraget och sin egen fortsatta utveckling i yrket.

Internationell profil

Ämneslärarutbildningen vid Högskolan Kristianstad och Lunds universitet har en särskild internationell profil och förbereder de blivande lärarna för ett yrke som präglas av internationella och mångkulturella inslag i skola och vardagsliv. Utbildningen förbereder för att verka som lärare i internationell miljö. Med detta avses i första hand lärararbete i skolor och program med internationell inriktning som följer svensk läroplan i eller utanför Sverige och i andra hand lärararbete inom andra länders utbildningssystem. Den internationella profilen framgår av 1) lärandemålen avseende kunskaper, färdigheter och värderingar och 2) utbildningens organisation som bland annat möjliggör internationellt studentutbyte under minst en termin, utlandsförlagda fältstudier och möjligheter till samverkan med lärare och studenter från andra länder under utbildningens gång.

De verktyg som särskilt nyttjas är:

- Kunskap om icke-svenska utbildningssystem ur ett komparativt perspektiv. I utbildningsvetenskaplig kärna ingår kunskap och förståelse om skolväsendets historia, organisation och villkor. Här innefattas också några större icke-svenska utbildningssystem.
- Utbildning i och på engelska. För att fungera som lärare i internationell miljö krävs god förmåga att undervisa på engelska. Även andra språk än engelska kan bli aktuella, beroende på ämnesinriktning och modersmålskunskaper hos studenten.
- Studentutbyte – som utgör det mest etablerade och skarpaste verktyget för att stärka internationaliseringen av lärarutbildningen.
- Lärarutbyte och nätverksbyggande med utvalda universitet.

Terminsöversikt (Campus Helsingborg)

Termin 1: Ämneslärarprofessionen i samhälle och skola (30 hp)

Fyra delkurser om vardera 7,5 hp, enligt följande:

1. Samhälleliga och organisatoriska villkor för lärarens arbete;
2. Utveckling och lärande;
3. VFU I; och:
4. Ledarskap i klassrummet.

Termin 2: Ämnesläraren som reflekterande praktiker (30 hp):

Fyra delkurser om vardera 7,5 hp, enligt följande:

1. Stöd till lärande;
2. VFU II;
3. Att kvalitetssäkra verksamheten; och:
4. Att beforska praktiken.

Termin 3: Professionsutveckling och individuellt lärande (30 hp)

Två delkurser om vardera 15 hp, enligt följande:

1. VFU III; och:
2. Ämnesdidaktiskt examensarbete.

Terminsöversikt (Musikhögskolan i Malmö)

Termin 1: Läraryrket i samhälle och skola (30 hp)

Kurser

1. Samhälle – skola- läraryrke 7,5 hp
2. Didaktik och VFU 15 hp

3. Forskning och i skolans vardag 7,5 hp

Termin 2: Professionsinriktning (30 hp):

Kurser

1. Lärande och ledarskap i skolan 7,5 hp
2. Relationer och lärande i grupp 7,5 hp
3. Didaktik, specialpedagogik och forskningsmetodik 15 hp

Termin 3: Professionsutveckling och examensarbete (30 hp)

Kurser

1. Betygssättning, handlingsutrymme och VFU 15 hp
2. Examensarbete 15 hp

Förkunskapskrav

Förkunskapskraven till den kompletterande pedagogiska utbildningen är oavsett inriktning först kunskaper i svenska och engelska motsvarande vad som krävs för grundläggande behörighet till svensk högskoleutbildning på grundnivå.

Förkunskapskraven till den pedagogiska utbildningen med inriktning mot årskurs 7-9 är därutöver:

- för **ett** ämne: högskoleutbildning om minst 180 hp där ett ämne omfattar minst 90 hp, inklusive ett självständigt vetenskapligt arbete om minst 15 hp. Med ämne avses relevant undervisningsämne i grundskolan.
- för **två** ämnen: högskoleutbildning om minst 180 hp där ett ämne omfattar minst 90 hp, och minst 45 hp i det andra ämnet, inklusive ett självständigt vetenskapligt arbete om minst 15 hp. Med ämne avses relevant undervisningsämne i grundskolan. För undervisningsämnena svenska och musik krävs alltid 90 hp.
- för **tre** ämnen: högskoleutbildning om minst 180 hp där ett ämne omfattar minst 90 hp, och minst 45 hp vardera i de båda övriga ämnena, inklusive ett självständigt vetenskapligt arbete om minst 15 hp. Med ämne avses relevant undervisningsämne i grundskolan. För undervisningsämnena svenska och musik krävs alltid 90 hp.

De särskilda förkunskapskraven till den kompletterande pedagogiska utbildningen med inriktning mot gymnasieskolan är:

- för **ett** ämne: högskoleutbildning om minst 180 hp där ett ämne omfattar minst 120 hp, inklusive ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 hp. Med ämne avses relevant undervisningsämne i gymnasieskolan. För undervisningsämnena svenska och musik krävs alltid 120 hp.

- för **två** ämnen: högskoleutbildning om minst 180 hp där ett ämne omfattar minst 120 hp, och minst 90 hp i det andra ämnet, inklusive ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 hp. Med ämne avses relevant undervisningsämne i gymnasieskolan. För undervisningsämnena svenska och musik krävs alltid 120 hp.

Examina

Studenter som uppfyllt förkunskapskraven för inriktningen mot undervisning i årskurs 7-9 i ett ämne och som har gått igenom den kompletterande pedagogiska utbildningen kan avlägga ämneslärarexamen på grundnivå. Den examen som erhålls är: *Ämneslärarexamen för inriktning mot undervisning i grundskolans årskurs 7-9 i [här anges undervisningsämne], 180 hp* (Degree of Bachelor of Arts/Science in Secondary education in [här anges undervisningsämne], 180 credits).

Studenter som uppfyllt förkunskapskraven för inriktningen mot undervisning i årskurs 7-9 i två ämnen om 90 respektive 45 hp och som har gått igenom den kompletterande pedagogiska utbildningen kan avlägga ämneslärarexamen på grundnivå. Den examen som erhålls är: *Ämneslärarexamen för inriktning mot undervisning i grundskolans årskurs 7-9 i [här anges undervisningsämne], 225 hp* (Degree of Bachelor of Arts/Science in Secondary education in [här anges undervisningsämne], 225 credits).

Studenter som uppfyllt förkunskapskraven för inriktningen mot undervisning i årskurs 7-9 i tre ämnen om 90, 45 och 45 hp vardera och som har gått igenom den kompletterande pedagogiska utbildningen kan avlägga ämneslärarexamen på avancerad nivå. Den examen som erhålls är: *Ämneslärarexamen för inriktning mot undervisning i grundskolans årskurs 7-9 i [här anges undervisningsämne], 270 hp* (Degree of Master of Arts/Science in Secondary education in [här anges undervisningsämne], 270 credits).

Studenter som uppfyllt förkunskapskraven för inriktningen mot undervisning i gymnasieskolan i ett ämne och som har gått igenom den kompletterande pedagogiska utbildningen kan avlägga ämneslärarexamen på grundnivå. Den examen som erhålls är: *Ämneslärarexamen för inriktning mot undervisning i gymnasieskolan i [här anges undervisningsämne], 210 hp* (Degree of Bachelor of Arts/Science in Upper Secondary education in [här anges undervisningsämne], 210 credits).

Studenter som uppfyllt förkunskapskraven för inriktningen mot undervisning i gymnasieskolan i två ämnen och som har gått igenom den kompletterande pedagogiska utbildningen kan avlägga ämneslärarexamen på avancerad nivå. Den examen som erhålls är: *Ämneslärarexamen för inriktning mot undervisning i gymnasieskolan i [här anges undervisningsämne], 300-330 hp* (Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary education in [här anges undervisningsämne], 300-330 credits).

Övergångsregler

Om programmet avvecklas eller avsevärt förändras har den studerande rätt att följa den programstruktur som denne blivit antagen till under nominell studietid samt ytterligare två terminer.

Påbyggbarhet

Högskolan Kristianstad och Lunds universitet eftersträvar påbyggbarhet mellan lärarutbildningen och andra ämnesstudier. Vid fortsatta studier vid annan högskola eller universitet görs bedömning av tillgodoräknande vid respektive högskola eller universitet.

Efter avslutad utbildning uppfyller studenter som erhållit en ämneslärarexamen på avancerad nivå de grundläggande behörigheterna för forskarstudier.

Programutvärdering

Programutvärdering sker i enlighet med av Nämnden för ämneslärarutbildningen utfärdade riktlinjer.

Avrådan

Se separat dokument.